

Tjugotredje Svenska entomologmötet i Lainio, Norrbottens län 29 juni-1 juli 2012

FOLKE GABRIELSSON, ANDREAS GARPEBRING, ROGER PETTERSSON & SVEN HELLQVIST

Det blev en lång resa för de flesta av de 57 deltagare som styrde kosan till Lainio för att närvara vid SEF's 23:e årsmöte i månadsskiftet juni/juli. Även för de flesta från Norrlands entomologiska förening, som stod på tur som arrangör, blev resan lång och Lainio med omnejd upplevdes nog av många som ganska exotiskt. Byn Lainio ligger intill Lainio älv, ett biflöde till Torneälven, ca 9 mil öster om Kiruna. Med få undantag är området en ganska vit fläck på entomologikartan. Vi befann oss i den nordligaste av landets faunaprovins, Torne lappmark, i midnattsolens land och bara det var förstås lite extra spännande för många av mötesdeltagarna. Tråkigt nog så visade det nordnorrbottniska vädret upp sin värsta sida, med ihållande regn och en temperatur som understeg vad både insekter

och entomologer trivs med. Tursamt nog så är de flesta entomologer vana vid dåligt väder och gjorde det bästa av situationen. Dessutom tyckte nog de flesta att det roligaste var att få se dessa ovanliga miljöer och kanske kommer några att återkomma senare med förhoppningar om bättre exkursionsväder. Några deltagare passade på att samlas före och/eller efter mötet i Lainio för att göra intressanta fynd. Ett sådant exempel är att Torbjörn Ramqvist hittade kortvingen *Atheta pinensis* som ny för Sverige genom att sålla ett renkadaver norr om Övre Soppero ett par dagar innan mötet.

Fredag

Under dagen strömmade mötesdeltagarna in och kunde inkvarteras i campingstugorna vid Lainio

Deltagarna samlade utanför samlingslokalen Utmaningen före den första kvällens hamburgarkalas. Tyvärr var detta det enda riktigt bra insektsvädret som visade sig under mötet.

Bilfärjan över Lainioälven drivs med handkraft. Här Ylva Nordström och Torstein Kvamme på väg till lördagens exkursion.

älv alternativt i det gamla timrade huset på närbelägna Neitigården. Vädret under fredagen var jämförelsevis bra med tidvis sol och många var också snabbt ute och svingade häven. På videbuskarna vid älven hävades bl a puckeldansflugan *Platypalpus pseudorapidus* som ny art för Sverige.

Skogsentomologerna Åke Lindelöw och Stig Lundberg hittade också på kvällen den 29 juni liten granbarkborre (*Ips amitinus*) som ny art för Sverige på virke av gran och tall vid vägskälet SO Vittangi söder om Lainio.

Efter att alla inkvarterats hölls det en kort välkomst- och informationsstund i samlingslokalen "Utmaningen" i andra änden av byn. Den lokalen var under mötet centralpunkt för måltider, årsmöte och föredrag. Efter det stod på programmet "grillat och mingel". De flesta hade dock en jobbig resa i kroppen och knoppade av ganska tidigt under kvällen. Kvar i Utmaningen blev bara ett litet gäng och en tredje grupp uppskattade bastun vid Neitigården.

Lördag

Efter att frukosten avklarats stod det två föredrag och en informationsstund på programmet. Först ut var Frédéric Forsmark från länsstyrelsen i Norrbotten med ett föredrag om naturreservat i skogsmiljöer och skyddsstrategier för de återstående naturskogarna i Norrbottens län.

Flygsandfältet i urskogen vid Talinperät var fascinerande: De äldre letade insekter medan de yngre fick ta en jättesandlåda i besittning. Områdena hålls öppna delvis tack vare renbete.

Jörgen och Ronny Naalisvaara guidade med stor kunskap om de gamla skogarna i Tornedalen. För dem ligger Lainio en bit söderut.

På jättebrandfältet Matalavaara från 2006 hittades många spännande insektsarter på de dödade träden.

Föredraget kryddades av en fantastisk bildvisning av otroligt vackra naturskogsmiljöer. Sedan var det Jörgen Nalisvaaras tur, även han från länsstyrelsen i Norrbotten, med ett föredrag om naturvårdsbränningar i trakterna av Lainio. Linda Strand och Thomas Harry informerade att SEF kommer att få en ny hemsida och presenterade dessutom idéer om vilka möjligheter den nya dataåldern har att erbjuda och hur SEF skulle kunna nå ut till en bredare publik.

Därefter var det dags för årsmötesförhandlingar och mötet löpte snabbt och lugnt, de diskussioner som ingick handlade bland annat om hur ekonomin ska kunna förbättras och hur man skulle kunna göra för att nå ut till fler likasinnade. Hans Karlsson avtäckades för sin tid som SEF-ordförande och fick som gåva den nya boken om bärfisar. Hans lämnar ej SEF's styrelsearbete helt utan tackade glädjande nog ja till att ingå i valberedningen. Som ny ordförande valdes Håkan Lundkvist, Mörbylånga och som ny ledamot efter avgående Sanne Godow val-

des Ruth Hobro, Ekolsund. Utmärkelsen SEF's markägardiplom gick till Lainio byalag för deras insatser med hyggesbränningar av skog och skogsmark.

Eftermiddagen ägnades åt exkursioner vid och norr om Lainio där man för hand måste dra sina bilar över Lainioälven. De som åkte över älven besökte ett flygsandfält med gammal tallskog vid Talinperät samt brandfältet på Matalavaara från 2006. Det senare är en av de tre stora skogsbränderna i Norrbottens län från brandåret 2006, och deltagarna hittade bl. a. både slät och grov tallkapuschongbagge (*Stephanopachys linearis* och *S. substriatus*), stor plattnosbagge (*Platyrhinus resinus*), svart plattbagge (*Laemphloeus muticus*), ljusfläckig vedsvampbagge (*Mycetophagus piceus*) samt slät barkskinnbagge (*Aradus laeviusculus*). En annan trevlig bekantskap på brandfältet var en familj med lappmesar som nyfiket betraktade den underliga skara människor som bankade, yxade, kröp och sållade sig fram över brandfältet.

Kalkbrottet vid Masungsbyn är en sedan länge känd lokal för många fjärilar. Inga sensationella nyheter av andra ordningar kunde dock konstateras trots insats av ganska många entomologer.

Söndag

Denna dag gjordes exkursioner till Masungsbyn och till Torneälvens stränder vid Vittangi. Kalkbrottet vid Masungsbyn är en sevärdhet genom sin storlek men är också en känd fjärilslokal. Vi träffade här kända fjärilssamlare som inte var med på mötet men kunde berättade att lokalen nu inte är lika bra som förut. Man kan också bara samla i kanterna av kalkbrottet, där fallfällor utplacerade av NEF vittjades på sitt innehåll. Förutom markfauna så fångades insekter på videbuskar där bl. a. viveln *Ellescus bipunctatus* var vanlig. Många håvade intensivt bakom skyltar med tillträdesförbud, men vad de hittade är inte rapporterat, kanske pga att det mest var vanliga arter. Regn och kyla bidrog till att deltagarna lämnade Masungsbyns kalkmarker och styrde sina bilar till en gammal tallskog vid berget Joukirova väster om Masungsbyn. Här fanns det mängder av både nyligen och äldre död tall, liksom flerhundraåriga tallar med brandljud. En skog som sannolikt skulle ha varit skyddad som reservat för länge sedan om den legat längre söderut. Här hängde istället oroande avverkningssnittslar på flera av gammeltallarna i området. Inventeringsinsatsen i området riktades i huvudsak in mot vedlevande insekter

och naturskogsindikerande arter som knäpparen *Harminius undulatus* och kortvingen *Olisthaerus substriatus* påträffades under barken på ett flertal lågor.

En mindre grupp åkte till Vittangi och deltaområdet där Vittangiälven flyter samman med Torneälven. Området heter Vittangisuant och är delvis ett fågelskyddsområde. Översvämningstränder längs större älvar är ofta lockande för vattenhåvaren och betyder oftast en artrik fauna av bl a vattenskalbaggar. Vattenbaggsfaunan i Vittangisuant var både art- och individrik men ganska trivial. Under exkursionen hittades några nordliga skalbaggar som till exempel den stora viveln *Lepyrus arcticus* och bladbaggen *Gonioctena norvegica* på videbuskarna, halsrandbaggen *Helophorus sibiricus*, nyckelpigan *Anisosticta strigata* och dykarbaggen *Hydroporus puberulus*. I strandsnären hävdades också dansflugan *Chelifera frigellii*, en art som bara är känd från de nordligaste delarna av Sverige, Norge och Finland. Som avslutning på exkursionen fick några deltagare se en insektsjagande sidensvans. Vi fick en tankeställare om hur anorlunda arten här betedde sig i jämförelse med de rönnbärskalasande flockarna man normalt ser vintertid.